

با حضور آیت الله اعرافی؛

دومین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی افتتاح شد

گفتنی است در این بازدید، حجت الاسلام والمسلمین جعفری گیلانی رئیس هیأت امنای دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین دکتر واعظی رئیس دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین لک زایی رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، و ... مدیر حوزه های علمیه را همراهی کردند. یادآور می شود در این مراسم، آیت الله اعرافی و حجت الاسلام والمسلمین لک زایی به ایراد سخن پرداختند.

تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم با حضور مدیر حوزه های علمیه افتتاح شد.

دومین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم با حضور مدیر حوزه های علمیه سراسر کشور افتتاح شد. بر اساس این گزارش، آیت الله اعرافی با حضور در این نمایشگاه از تمام غرفه های این نمایشگاه بازدید و از نزدیک با دستاوردهای دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم آشنا شد.

دومین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر

مدیر حوزه های علمیه سراسر کشور:

حوزه باید در علوم شناختی و هوش مصنوعی پیشتاز باشد

حکمت و مسائل عقلی»، «اقدام بر موسوعه نگاری و فرهنگ نامه»، «توجه به خدمات پژوهشی» و ... از دستاوردهای ویژه دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم می باشد.

* تاکید رهبر معظم انقلاب

امام جمعه قم یادآور شد: بنده پس از تصدی مدیریت حوزه های علمیه، سه یا چهار مرتبه خدمت رهبر معظم انقلاب رسیدیم که ایشان بر توان علوم عقلی و حکمی و بر امتداد حکمت و فلسفه در قلمروهای جدید و فلسفه های مضاف تاکید داشتند که در این زمینه کارهای مناسبی در دفتر تبلیغات اسلامی انجام شده است، دستاوردهای مذکور نشان دهنده حرکت نو و کاروان فعال و بانشاط است و حوزه بیش از دریافتی بودجه ای، خروجی داشته است.

* امروز ریخت و پاش بودجه ای در حوزه وجود ندارد

وی خاطر نشان ساخت: امروز مجموعه ورودی های بودجه ای حوزه به خروجی های بارز می تبدیل می شود که از منظر کلان، ریخت و پاشی در حوزه وجود ندارد، نظام آموزشی حوزه باید پژوهش محورتر شود و نیازمند کار بیشتری است؛ امروز در قم بیش از ۱۵ هزار نفر در سطوح عالی و قریب به ۱۰ هزار نفر در سطوح مقدماتی مشغول به تحصیل می باشند و این مجموعه اگر پژوهش محورتر شود، یقیناً تولیدات حوزه نیز بیشتر خواهد شد.

آیت الله اعرافی بیان داشت: ریشه دارتر شدن تحقیقات حوزه در اجتهاد به معنای جامع، نیازمند گام بیشتر و جدی تری است؛ عمقی که در فلسفه، کلام و اصول ما شکل گرفته، نیازمند آن است که ادامه پیدا کرده و همان دستگاه با تحقیقات جدید ارتقا پیدا کند و امروز شاهد فاصله میان آن هستیم؛ باید عمق اجتهادی اصولی، فقهی، کلامی و فلسفی حوزه، بیشتر و از گذشته درس بیشتری بگیرد. مدیر حوزه های علمیه سراسر کشور ابراز داشت: ما نیازمند به نقشه جامع علمی و مدیریت پژوهش در کلان حوزه هستیم که ضرورتی است که بیش از گذشته حس و باید بیشتر به آن پرداخته شود. وی خاطر نشان ساخت: غنی سازی حوزه فناوری های جدید در علوم اسلامی از دیگر ضرورت هاست که کارهای مناسبی انجام شده و قم پیشتاز است؛ اما باید بیشتر در آن ورود کرد که تأثیر گذاری بالایی خواهد داشت.

* حوزه باید در علوم شناختی و هوش مصنوعی پیشتاز باشد

آیت الله اعرافی تصریح کرد: حوزه باید در علوم شناختی، هوش مصنوعی و ... پیشتاز باشد؛ چرا که تأثیرات عمیقی در حوزه های اجتماعی به جای گذاشته و تحولات بزرگی را رقم خواهد زد. وی بیان داشت: ما در فناوری

مدیر حوزه های علمیه سراسر کشور گفت: حوزه باید در علوم شناختی، هوش مصنوعی و ... پیشتاز باشد؛ چرا که تأثیرات عمیقی در حوزه های اجتماعی به جای گذاشته و تحولات بزرگی را رقم خواهد زد.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، آیت الله علیرضا اعرافی در مراسم افتتاحیه دومین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم که در سالن غدیر برگزار شده، ضمن تبریک ایام ربیع الاول و هفته پژوهش، اظهار داشت: از مدیران و مسئولان دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم و همچنین تمام افرادی که در تولید فکر، اندیشه و آثار تلاش کرده و در این راه همکاری داشتند، تقدیر داشته و از عزیزانی که در پایه ریزی این نهاد مهم سهم داشتند، تشکر داریم. وی با اشاره به حوزه پژوهش در قلمرو علوم اسلامی با محوریت حوزه، ابراز داشت: با مروری به دستاوردهای علمی و پژوهشی دفتر و نهادهای حوزوی، ارزیابی مثبتی داشته و محورهای بسیاری می توان برای این ارزیابی مثبت بشمریم.

مدیر حوزه های علمیه سراسر کشور خاطر نشان ساخت: پژوهش های این مرکز و مجموعه نهادهای وابسته به آن دستاوردهای زیادی داشته که یکی از این دستاوردها، زنده تر شدن و پرداختن به مسائل نو و مورد ابتلا از سوی کاروان پژوهش حوزه است. وی تصریح کرد: حوزه در تولیدات علمی به سمت تنوع زبانی حرکت کرده و از حیثه زبان فارسی خارج شده که از افتخارات بزرگ حوزه علمیه به شمار می آید.

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی بیان داشت: «تنوع در رسانه های پژوهشی حوزه و به کارگیری رسانه های گوناگون برای بازتاب محصولات و گسترش آن»، «مناسب بودن حجم تولیدات»، «تعدد مراکز و نهادها»، «افزایش پژوهشگران با بهره مندی از حد نصاب دانش پژوهشگری»، «تعدد مجلات و مقالات»، «تنوع قلمرو تحقیق و پژوهش و دامنه دانش تولیدات»، «اتصال پژوهش با رشته ها و گرایش های آموزشی»، «به کارگیری روش های تحقیق نوین در کنار روش های کهن و اصیل»، «رشد حرکت هایی همچون رساله و پایان نامه نویسی»، «برگزاری جشنواره ها و مسابقات علمی و پژوهشی متعدد در قالب های گوناگون» و ... از جمله شاخص ها و دستاوردهای مناسب می باشد.

وی با اشاره به دستاوردهای ویژه دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم اظهار داشت: «اقدام بر مطالعات تمدنی و تاریخی مربوط به حوزه و روحانیت»، «اقدام بر مطالعات اجتماعی و مردم شناسی»، «اقدام بر مطالعات مسائل مربوط به

اطلاعات نیازمند به منظومه ای هستیم که متأسفانه هنوز به آن جایگاه نرسیده و باید تلاش بیشتری انجام دهیم. عضو شورای عالی حوزه های علمیه اظهار داشت: موضوع شناسی قوی و شبکه سازی تحقیقات جدید از ضروریات است که در آن مشکل داریم؛ امروز ۶۰۰ درس خارج در قم وجود دارد که شبکه سازی قوی برای آن انجام نشده است و اساتید از محتوای دروس دیگر اساتید آنچنان مطلع نیستند.

وی ابراز داشت: بازسازی حوزه در فضای مجازی یکی از مشهورات حوزه های علمیه است که نیازمند به زیرساخت ها بوده و در آن وارد شده ایم. عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی خاطر نشان ساخت: مطالعات راهبردی مربوط به حوزه و روحانیت از دیگر ضروریات است؛ چرا که از دل این نهاد مهم، انقلاب بزرگ و امام راحل (ره) برخاسته که دیگران بر روی شناخت آن سرمایه گذاری کرده و ما نیز حتما باید ورود کنیم. وی گفت: راهبری علوم و دانش های علوم اسلامی در قلمروهای گوناگون برای قبض، بسط و گسترش از مباحث قابل توجه و مورد نیاز است.

آیت الله اعرافی تصریح کرد: بین المللی شدن تحقیقات حوزه از مباحث مهم است که دفتر تبلیغات اسلامی در این موضوع، ورود کرده و امر مبارکی است. وی بیان داشت: قم باید برای صاحبان ادیان توحیدی و تمام بشر تولید داشته باشد و فقط به مسلمانان نپردازد؛ پس تحقیقات مقارن جایگاه مهمی در این موضوع پیدا می کند.

معاون پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم:

توجه به پژوهش در حوزه علمیه یک ضرورت است

همکاری با حوزه های علمیه خارج از ایران شاهد توسعه در علوم انسانی اسلامی باشیم.

حجت الاسلام والمسلمین لک زایی با بیان این که در مجموع بیش از ۳۰ اثر جدید در این نمایشگاه رونمایی می شود، خاطر نشان کرد: روز پنج شنبه ۲۵ آذرماه ۹۵ موسوعه آثار آیت الله مظاهری که در ۲۸ جلد است در اصفهان رونمایی می شود و در مجموع بیش از ۳۰ اثر هم در اصفهان رونمایی خواهد شد.

وی با اشاره به محصولات فناوری و دیجیتال دفتر تبلیغات اسلامی اظهار داشت: در دفتر تبلیغات اسلامی توجه خوبی به فناوری های جدید شده است و نرم افزار های زیادی در این هفته رونمایی خواهد شد.

و هر روز از ساعت ۱۰ تا ۱۲ برنامه عمومی داریم و جشنواره های مختلفی برگزار می شود و تمام مدیران گزارشی از عملکرد خود ارائه خواهند داد.

رئیس پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی با اشاره به این که بعد از ظهرها دو کرسی نقد قبل و بعد از نماز مغرب و عشا برگزار می شود، اظهار داشت: اگر رسالت های حوزه علمیه بعد از انقلاب مورد توجه باشد پژوهش یک انتخاب نیست بلکه یک ضرورت است.

وی اظهار داشت: با توجه به محدودیت امکانات باید بررسی کرد که چه حوزه هایی برای پژوهش باید در اولویت قرار گیرد و به طور خاص بحث توسعه و توانمند سازی علوم انسانی و اسلامی سازی علوم انسانی در اولویت برنامه ها قرار بگیرد و امیدواریم با برنامه ریزی در حوزه علوم انسانی و

معاون پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم با اشاره به اهمیت پژوهش در حوزه گفت: پرداختن به پژوهش در حوزه علمیه یک انتخاب نیست بلکه یک ضرورت است.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام والمسلمین نجف لک زایی، در افتتاحیه دومین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی با تبریک ایام مبارک ماه ربیع الاول و میلاد پیامبر گرامی اسلام (ص) آغاز هفته پژوهش و فناوری را گرامی داشت. وی با بیان این که معاونت پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی در نظر دارد که در هفته پژوهش از دستاوردهای پژوهشی رونمایی کند و از پژوهشگران برتر تجلیل کند، خاطر نشان کرد: ما امسال این موضوع را به شکل بهتری برنامه ریزی کردیم

در گفتگو با حجت الاسلام والمسلمین الهی نژاد تشریح شد:

دستاوردها و نوآوری های پژوهشی پژوهشکده مهدویت و آینده پژوهی

مهدویت پژوهی می پردازد؛ نظیر گونه شناسی بر اساس الگوی روش شناختی و گونه شناسی بر اساس الگوی تبار شناختی مهدویت پژوهی. و در قسمت دوم که معرفت شناسی است به مباحثی چون جایگاه معرفت در عرصه شناختی مهدویت پژوهی و ابزار و ساختار نظام معرفتی در حوزه دانشی مهدویت پژوهی مبادرت می شود و قسمت سوم که به بحث مبانی شناسی فلسفی و هستی شناختی، و کلامی و دین شناختی اختصاص دارد به مبانی مهدویت نظیر آینده نگری و مهدویت، قاعده قسر و مهدویت، قاعده لطف و مهدویت، خاتمت، مهدویت، امامت و مهدویت، استخلاف و مهدویت، و تدافع حق و باطل و مهدویت پرداخته می شود. وی تصریح کرد: «روش نقد و بررسی روایات مهدویت» نام اثری است از حجت الاسلام خدامراد سلیمان در حوزه بازنمایی بایستگی ارائه روشی فراگیر برای نقد روایات مهدویت.

حجت الاسلام والمسلمین الهی نژاد افزود: نگارنده بر این باور است که اهتمام به اطمینان از صدور روایات از پیشوایان معصوم علیهم السلام، در منابع روایی شیعی، سبب شده تا این روایات همواره با بررسی ژرف، موشکافانه و دانش محور ارزیابی و از جهت استناد و محتوا با بهره گیری از روش و معیار علمی نقد سندی و متنی هماهنگ، تحلیل و بررسی شود. وی ابراز داشت: نویسنده در این پژوهش، وضعیت سنجی روایات و منابع موجود را برای بازنمایی روشی فراگیر برای نقد این سخنان از جهت سند و محتوا ضروری دانسته و تلاش نموده که تا جای ممکن با بررسی انبوهی از روایات مهدویت نیاز به نقد را در نگاه قرار دهد. رییس پژوهشکده مهدویت و آینده پژوهی اظهار داشت: در این بازنمایی بنا بر آن است تا عرصه های دگرگون شده برخی روایات بر پایه پاره ای از شواهد موجود در روایات و منابع در نگاه قرار گیرد. گستره هایی که اسباب تغییر در آن گاهی خواسته و گاهی ناخواسته، گاهی از سر بی دقتی و گاهی از سر سوء نیت، صورت پذیرفته است. و در این دگرگونی نقل به معنا، تصحیف، تحریف و گاهی نیز جعل روایت نقشی غیر قابل انکار دارد.

وی گفت: غور در ژرفای این تغییرات بهترین راهبر در بررسی روایات بر پایه روش نقد سند و متن دانسته، با این افزوده که به مناسبت شأن روایات مهدویت، توجه به هر آنچه که ممکن است در اعتبار یا بی اعتباری روایت نقش داشته باشد، را بایسته می نماید.

حجت الاسلام والمسلمین الهی نژاد افزود: این بایستگی سبب شد تا در گام نخست پس از نیم نگاهی به مباحث کلی و جایگاه نقد از نگاه روایات و اندیشوران در مروری اجمالی تا جای ممکن تطورات و تحولات عارض بر روایات پی گیری شود.

وی تصریح کرد: آنگاه در پی آن بازنمایی، با اشاره به دو عرصه اساسی نقد استنادی و محتوایی، سنجه های نقد ناظر بر برخی نمونه ها از روایات مهدوی بررسی شد. رییس پژوهشکده مهدویت و آینده پژوهی اظهار داشت: راهبرد این بررسی ها پس از پافشاری بر این بایستگی ها، تأکید بر گستره هایی افزون بر سند و محتوا بود. با این بیان که با توجه به جایگاه روایات مهدویت در منظومه اعتقادی شیعه نیاز است تا در اعتبارسنجی روایات بسیار فراتر از سند و محتوا دیده و بررسی شود. اموری که می تواند نقشی اساسی در اعتبار و یا عدم اعتبار روایات مهدویت داشته باشد. مانند منبع شناسی، بررسی موقعیت صدور و نقل روایات و مانند آن.

حجت الاسلام والمسلمین الهی نژاد رییس پژوهشکده مهدویت و آینده پژوهی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی به ارائه گزارشی از دستاوردها و نوآوری های پژوهشی این پژوهشکده پرداخت.

حجت الاسلام والمسلمین الهی نژاد به معرفی این پژوهشکده پرداخت و گفت: پژوهشکده مهدویت و آینده پژوهی که دارای سه گروه مبانی مهدویت، فرهنگ مهدویت و آینده پژوهی است، از سال ۱۳۷۷ فعالیت خویش را در قالب پژوهش های بنیادی و کاربردی آغاز نموده است. آثار و خروجی پژوهشکده از زمان تأسیس تا کنون ۴۴ پروژه بوده که در قالب ۴۴ کتاب به چاپ رسیده است و علاوه بر پروژه های صورت گرفته ۲۰ پروژه موظفی و قراردادی نیز در فرایند پژوهش قرار دارد که در اینجا به گزارش دو نمونه از پروژه های چاپ شده پرداخته می شود:

وی گفت: «مهدویت پژوهی (مسئله شناسی، معرفت شناسی و مبانی شناسی)» اثری است که به سه مسأله مهم مسأله شناسی، معرفت شناسی و مبانی شناسی مهدویت پژوهی می پردازد.

رییس پژوهشکده مهدویت و آینده پژوهی افزود: قسمت اول این کتاب که به بحث مسأله شناسی اختصاص دارد، به سه مدل از گونه شناسی مسائل

«نوآوری های پژوهشکده فلسفه و کلام»

در گفتگو با دکتر ابراهیم علیپور

دکتر رییس پژوهشکده پژوهشکده فلسفه و کلام اسلامی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، نوآوری های این پژوهشکده را تبیین کرد.

متن سخنان دکتر علیپور بدین شرح است: هدف پژوهشکده فلسفه و کلام اسلامی، تبیین و معرفی آموزه های نظری اسلام با رویکرد عقلی - نقلی و بازشناسی و بازسازی میراث فلسفی و کلامی و پاسخگویی به شبهات فکری است. حکیمان و متکلمان مسلمان عمده ترین وظیفه علمی و نظری خویش را تبیین و تفسیر درست بنیان های فکری جامعه و نیز دفاع از حریم آنها در برابر شبهات می دانند و این وظیفه ای است که امروزه بیش از پیش بر دوش عالمان دینی و حوزه های علمیه سنگینی می کند؛ به ویژه اگر به این نکته بسیار مهم توجه کنیم که تردیدها و شبهاتی که در عصر حاضر متوجه بنیان های اعتقادی و باورهای دینی است و ذهن جامعه ما و به خصوص جوانان را به خود مشغول کرده است، در قالبی کاملاً متفاوت و با شیوه های بسیار متمایز با گذشته طرح می شود. پژوهشکده در سال های اخیر علاوه بر پژوهش در موضوعات فکری روز، به منظور غنابخشی به مطالعات بنیادی، چندین طرح بزرگ پژوهشی نظیر «اندیشه نامه متکلمان شیعه» و «بررسی رابطه نفس و بدن» را به اجرا گذاشته است. پژوهشکده فلسفه در سه گروه «فلسفه» و «کلام اسلامی» و «فلسفه اخلاق» به انجام وظایف محوله خود می پردازد. در اینجا به اختصار نوآوری ها و دستاوردهای پژوهشکده در یک سال اخیر را مرور می کنیم.

۱. گروه فلسفه

برگزاری بسیار موفق «همایش بین المللی آموزه های دینی و مسئله نفس و بدن» گروه فلسفه را مصمم کرد که این راه را ادامه دهد. در سال های اخیر به تدریج تعداد ۹ جلد از محصولات همایش منتشر شده و نیز تعداد ۱۳ جلد کتاب تخصصی در موضوعات مربوط به نفس و بدن از چاپ خارج شده است که برای نمونه می توان به کتاب فلسفه عمل و نفس و بدن در متون دینی اشاره کرد. همچنین برگزیده ای از مهم ترین مقالات همایش نفس و بدن با همکاری سازمان سمت در آینده، منتشر خواهد شد تا به عنوان کتاب درسی در اختیار دانشجویان فلسفه ذهن قرار گیرد. به پیشنهاد ریاست محترم پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برنامه ریزی برای دومین همایش نفس و بدن با عنوان تخصصی «جاودانگی نفس در آموزه های اسلام و مسیحیت» آغاز شده است و به زودی فعالیت های رسمی خود را آغاز خواهد کرد.

۲. گروه کلام اسلامی

کلان طرح «اندیشه نامه متکلمان شیعه» مهم ترین فعالیت گروه کلام اسلامی در سال های اخیر است. این طرح بزرگ که در حدود ۴۰ جلد تک نگاری به سرانجام خواهد رسید و تاکنون چندین جلد آن منتشر شده است، در واقع خود مقدمه ای است برای تدوین «تاریخ کلام امامیه». سیر تحولات اندیشه های کلامی در میان شیعیان از مسائل مهمی است که تاکنون - نه در پژوهش های غربی که عمدتاً فقط با اندیشه های کلامی اهل سنت آشنا هستند و نه در پژوهش های جاری در حوزه های علمیه و دانشگاه های داخل کشور - انجام نگرفته است. گروه کلام اسلامی امیدوار است که با پایان یافتن کلان طرح «اندیشه نامه متکلمان شیعه» زمینه اصلی را برای ورود عالمانه به «تاریخ کلام امامیه» فراهم کند. در یک سال اخیر دو جلد کتاب با عناوین «ابن قبه رازی» و «یزید بن علی» از این مجموعه منتشر شده است.

۳. گروه فلسفه اخلاق

فلسفه اخلاق که مطالعه فلسفی در باب اخلاق است، شاخه ای از فلسفه است که به بررسی و تحلیل عقلی در باره اخلاق می پردازد و با توجه به مباحث مطرح در آن به دو بخش فراق اخلاق و اخلاق هنجاری تقسیم می شود. در فراق اخلاق سه پروژه «توجیه باور اخلاقی»، «واقع گرایی اخلاقی»

و «بررسی دیدگاه های معاصر راجع به حقیقت ارزش و ارائه نظریه جایگزین و قابل انطباق بر آموزه های اسلامی» در دست تدوین است.

در بخش روان شناسی اخلاق که به حوزه مباحث روان شناختی می پردازد، کتاب «دین و اخلاق» چاپ شده و دو پروژه «مسئولیت اخلاقی» و «خودفریبی اخلاقی» در دست تدوین است. در اخلاق هنجاری نیز که شامل نظریه های غایت گرایی، وظیفه گرایی و اخلاق فضیلت است، کتاب «وظیفه گرایی اخلاقی کانت» چاپ شده و پروژه «مطالعه تطبیقی غزالی، آکویناس و مرحوم نراقی از اخلاق فضیلت ارسطویی» تدوین و آماده چاپ شده است.

برگزاری نشست علمی مشترک میان پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی و دانشگاه قم در سال جاری با حضور جمعی از دانشجویان و علاقمندان به مباحث فلسفه اخلاق توسط آقای دکتر محمدعلی مبینی از اعضای هیئت علمی گروه فلسفه اخلاق از جمله فعالیت های نوآورانه گروه فلسفه اخلاق است. ایشان فرضیه «تناسب وجودی به عنوان ارزش بنیادین» را به عنوان پیشنهادی جدید در نظریه ارزش ارائه داد و استدلال های خود را در دفاع از آن بیان کرد. در این جلسه آقایان دکتر محسن جوادی و حجت الاسلام دکتر محمدتقی سبحانی به نقد این فرضیه پرداختند. همچنین کتاب «عقلانیت باور دینی در معرفت شناسی های برون گرا» با همکاری سازمان سمت منتشر شد که در ابتدای سال جاری مراسم رونمایی از آن (به همراه چند کتاب دیگر) در پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی با حضور مدیران محترم پژوهشگاه و نیز برخی از مدیران محترم سمت انجام شد.

گزارشی از دستاوردهای مرکز اخلاق و تربیت پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در سال ۹۵

و نقد یکی از پرقدرت‌ترین رویکردها در تحلیل و حل مسائل اخلاق کاربردی و حرفه‌ای می‌پردازد. این پروژه با عنوان «بازخوانی و نقد رویکرد اصل‌گرایی در اخلاق حرفه‌ای - کاربردی با رهیافت اسلامی» در سال ۹۵ آغاز شده و در حال انجام است. از دیگر کارهای صورت گرفته در زمینه‌های کاربردی پیشنهاد ۱۴ موضوع به قطب‌های علمی- فرهنگی با رویکرد مسأله‌محوری بوده که از این تعداد ۹ موضوع به تصویب میزهای تخصصی قطب‌ها رسیده است و اکنون در مرحله مجری‌یابی و فراهم آوردن مقدمات انجام کار است. در زمینه ترویج، گسترش و فرهنگ‌سازی اخلاقی که مأموریت سوم گروه اخلاق بوده است نیز سه کرسی و یک نشست علمی در دستور کار گروه اخلاق مرکز در سال ۹۵ بوده است که شرح آنها به قرار زیر است:

۱. کرسی علمی ترویجی «رهبری سازمانی اصیل و اخلاق با نگاه به نظریه خودتعیین‌گری»
۲. کرسی علمی ترویجی «بررسی کاربست اصل احترام به استقلال در اخلاق زیست‌پزشکی»
۳. کرسی نقد علمی «نظریه اخلاق مشترک به عنوان مبنای نظری اصل‌گرایی در اخلاق پزشکی»
در امتداد فعالیت‌های گروه اخلاق، گروه تربیت اخلاقی مرکز نیز با هدف تبیین و تنقیح مبانی و چارچوب‌های نظری دانش تربیت اخلاقی - معنوی اسلامی، تبیین و ترسیم نظام تربیت اخلاقی - معنوی و ارائه الگوهای کارآمد و نوآمد تربیت اخلاقی فعالیت‌هایی را در قالب سه مأموریت پیش‌گفته در سال ۹۵ انجام داده است.

یکی از جدی‌ترین و زمان‌برترین تحقیقاتی که در گروه تربیت به صورت کار گروهی انجام شده مطالعات نقادانه در زمینه رشد اخلاقی است. این تحقیق که در چهار دفتر برنامه‌ریزی شده است در دو فاز به مطالعه در زمینه یکی از اساسی‌ترین مباحث در روانشناسی اخلاق معاصر یعنی رشد اخلاقی می‌پردازد.

در فاز اول به گزارش، تحلیل و ارزیابی نظریات مطرح شده در رشد اخلاقی پرداخته است و در فاز دوم تلاش می‌کند به نظریه‌های اسلامی در این زمینه دست یابد. در فاز اول این پروژه با عنوان «گزارش، تحلیل و ارزیابی نظریات رشد اخلاقی»، سه دفتر در نظر گرفته شده است که دفتر اول آن به انجام رسیده و در دست ارزیابی است. دفتر دوم و سوم آن نیز در دست اجراست.

اما مقدمات فاز دوم این پروژه با عنوان «درآمدی بر نظریه رشد اخلاقی اسلامی» در قالب برگزاری نشست‌ها و مصاحبه‌ها در حال انجام است که تاکنون دو مصاحبه و یک نشست آن انجام شده است.

از دیگر پروژه‌های زیربنایی، پروژه «زمینه‌ها و علل شکل‌گیری درک شهروندان از مفهوم و معیار عدالت کیفری» است که مطالعات آن آغاز شده است. از دیگر پروژه‌های مهم گروه پروژه «اخلاق جهانی» است که در دست اجراست. همچنین پروژه «سنجش قرآنی دو رویکرد شناختی و غیر شناختی در ضعف اخلاقی» نیز آغاز شده است.

مطالعات در زمینه معنویت نیز از ابتدا مورد توجه گروه تربیت بوده است که در این زمینه نیز یک پروژه بنیادین پروژه «مؤلفه‌های مفهومی معنویت» است که در دست ارزیابی است. از دیگر آثار بنیادین در حوزه معنویت‌پژوهی که در قالب موظفی هیأت علمی آغاز شده است پروژه «رویکردهای مطالعات معنویت در غرب: طیف‌شناسی و نقد نظریه‌ها» است.

اما یکی از فعالیت‌های کاربردی گروه، پیشنهاد موضوعات پژوهشی به قطب‌های علمی- فرهنگی است که حدود ۲۰ موضوع پژوهشی توسط میزهای مربوطه تصویب شده است.

در حوزه ترویج و گسترش فرهنگ تربیت و معنویت یکی از کارهای مهم گروه تربیت، انتشار اثر «فرهنگ آثار عرفانی» است. همچنین گروه به عقد تفاهم‌نامه با دانشگاه قرآن و حدیث برای همکاری‌های علمی نیز مبادرت نموده است. گروه تربیت در جهت گسترش فرهنگ معنویت و روح معنویت‌پژوهی در محققان جوان، برگزاری نشست‌ها و کرسی‌های علمی را در دستور کار خود قرار داده است که اهم آنها در سال ۹۵ عبارتند از:

۱. نشست‌های معنویت (۴ نشست با حضور حجج اسلام والمسلمین آقایان دکتر متناح، آذربایجانی، صادق‌زاده قمصری، هادی صادقی)
۲. کرسی ترویجی نقد کتاب «نقش مری در تربیت اخلاقی- معنوی»
۳. کرسی ترویجی نقد مفهوم‌شناسی معنویت
۴. کرسی ترویجی الهیات معنویت

فعالیت‌های مرکز اخلاق و تربیت با هدف تبیین و تنقیح مبانی نظری دانش اخلاق و تربیت، ترسیم نظام جامع اخلاق و تربیت و ارائه الگوهای نوآمد و کارآمد اخلاقی تربیتی انجام می‌شود.

مرکز اخلاق و تربیت پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی از سال ۱۳۸۲ در قالب گروه اخلاق و تربیت فعالیتش را به هدف تبیین و تنقیح مبانی نظری دانش اخلاق و تربیت، ترسیم نظام جامع اخلاق و تربیت و ارائه الگوهای نوآمد و کارآمد اخلاقی تربیتی آغاز کرد. این مرکز اکنون پس از گذشت بیش از یک دهه از فعالیت در این زمینه در آستانه آغاز دور جدید فعالیت‌ها در قالب پژوهشگاه اخلاق و معنویت اسلامی است.

گروه اخلاق مرکز از ابتدای شکل‌گیری با هدف تبیین چارچوب‌های نظری دانش اخلاق اسلام سه سنخ از فعالیت‌های علمی را به فراخور نیازهای مخاطبان، مورد توجه جدی قرار داده است: پژوهش‌های بنیادین در زمینه اخلاق اسلامی با رویکرد الاهیاتی، تحقیقات کاربردی در زمینه اخلاق کاربردی و برگزاری نشست‌ها و کرسی‌های ترویجی و نقد در جهت ترویج مباحث اخلاقی اسلامی. براساس این راهبردهای سه‌گانه دست‌آوردهای گروه اخلاق در سال ۱۳۹۵ از این قرار است:

در زمینه تحقیقات بنیادین، پروژه «روش‌شناسی اخلاق کاربردی با تأکید بر موردهای اخلاق زیست‌پزشکی» در مرکز انجام یافته که می‌توان از آن با عنوان یکی از کلیدی‌ترین سنخ تحقیقات در عرصه اخلاق اسلامی یاد کرد. همچنین انتشار دفتر اول از پروژه «استنباط اخلاق از منون و ادله لفظی» نیز از دیگر تحقیقات کلیدی در این زمینه است. «چالش‌های اجرایی عدالت در مبارزه حق و باطل» عنوان پروژه دیگری که در مطالعات آن در مرکز آغاز شده است. این پروژه به مفهوم‌شناسی موشکافانه و تبیین حدود و ثغور ماهیت و مفهوم عدالت خواهد پرداخت.

اما در حوزه دوم از مأموریت‌ها، دو پروژه در گروه اخلاق در دست اجرا است. پروژه اول تحت عنوان «مجموعه مقالات اخلاق مدیریت» به ماهیت‌شناسی و آسیب‌شناسی اخلاقی، پدیده مدیریت در کشور می‌پردازد و دیگری به بررسی

بررسی پروژه «خداشناسی در کلام امامیه از مدرسه بغداد

تا مدرسه اصفهان» در گفت و گو با دکتر حمید عطائی نظری

دکتر حمید عطائی نظری استادیار گروه فلسفه و کلام مرکز مطالعات اسلامی اصفهان و دکترای فلسفه از دانشگاه شهید بهشتی تهران دارد.

از وی تاکنون این کتابها منتشر شده است:

۱. تصحیح و تعلیق رساله «الباب المفتوح الی ما قیل فی النفس و الروح» نگاهشده: علامه زین الدین بیاضی عاملی، انتشارات مکتبه علامه مجلسی، قم، ۱۳۸۹.
۲. فیاض لاهیجی و اندیشه‌های کلامی او، انتشارات دانشگاه معارف قم، ۱۳۹۲.
۳. تصحیح انتقادی رساله «الکلمه الطیبیه» فیاض لاهیجی، انتشارات انجمن حکمت و فلسفه ایران، تهران، ۱۳۹۱.
۴. فرهنگ اصطلاحات فلسفه و کلام اسلامی (بر بنیاد آثار فیاض لاهیجی)، انتشارات انجمن حکمت و فلسفه ایران، تهران، ۱۳۹۱.

***پروژه خداشناسی در کلام امامیه از مدرسه بغداد تا مدرسه اصفهان:**

تحقیقی که شده به عنوان موظفی پژوهشی در مرکز مطالعات اسلامی اصفهان در حال انجام آن است. خداشناسی در کلام امامیه از مدرسه بغداد تا مدرسه اصفهان می‌باشد.

این تحقیق، کلان پروژه‌ای است که در طی آن با انجام مطالعه‌های تاریخی - تطبیقی با تأکید بر تحلیل محتوا، سیر اندیشه خداشناسی و تطورات آن در کلام امامیه از مدرسه بغداد تا مدرسه اصفهان بررسی و تبیین می‌گردد. در این تحقیق، در هر فصل، نخست دیدگاه‌ها و نظرات برجسته‌ترین متکلمان مکتب امامی بغداد یعنی شیخ مفید، شریف مرتضی، شیخ طوسی و پیروان آنها درباره‌ی اصلی‌ترین مسائل خداشناسی تدوین و تبیین می‌گردد. پس از آن، به تشریح آراء و مواضع نامدارترین متکلمان مکتب کلام فلسفی یعنی خواجه نصیر و علامه حلی و تابعان ایشان در خصوص مسائل مذکور پرداخته می‌شود. در ادامه، با انجام مطالعه‌های تطبیقی، شیوه‌ی تقریر مباحث خداشناسی در این دو نظام کلامی با یکدیگر مقایسه شده تا از یکسو گزارش نسبتاً کاملی از آراء و نظرات متکلمان امامی در باب خداشناسی از مدرسه بغداد تا مدرسه اصفهان ارائه شود، و از سوی دیگر تحولات و دیگر در دست تألیف است.

تطوراتی که در این بازه‌ی زمانی در اندیشه کلامی امامیه در خصوص خداشناسی پدید آمده است توصیف و تحلیل شود. افزون بر این، تحقیق حاضر، نسبت و تعامل اندیشه‌های کلامی امامیه را با اندیشه‌های فلسفی، معتزلی و اشعری در حوزه خداشناسی نشان می‌دهد. مجلد نخست این پژوهش که به بحث‌های مقدماتی نظیر معرفت‌شناسی و مباحث اصلی براهین اثبات وجود خداوند در کلام امامیه اختصاص یافته است هم اکنون تدوین یافته و در حال آماده‌سازی برای نشر است. مباحث مربوط به صفات و افعال خداوند نیز در طی چهار مجلد دیگر در دست تألیف است.

افتتاح دومین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم

